

Instituttstyremøte 2/2015

22.mai 2015 kl. 8.30-11.30, - NB!- merk tiden!

Sted: Møterommet 113 –(Aud 3)

Møtet starter med en orientering fra seksjonsleder Alvar Braathen om seksjon for Geologi og geofysikk

Agenda styremøtet

Sak 2015/10	Godkjenning av innkalling og saksliste
Sak 2015/11	Godkjenning av referat styremøte 1/2015
Sak 2015/12	Økonomi – Tertialrapport – første tertial 2015
Sak 2015/13	Innstilling professorat manteldynamikk
Sak 2015/14	Førsteamanuensis i geokjemi - begrunnelse
Sak 2015/15	Unntatt offentlighet
Sak 2015/16	Orienteringssaker
	a) InterAct – fakultetets revisjon av bachelor- og masterutdanningen
	b) Ny ERC Advanced Grant til instituttet
	c) Verdensledende miljøer
	d) Ombygging, rehabilitering
	e) Rydding
Sak 2015/17	Eventuelt

Vedlegg:

Sak 2015/10 - Godkjenning av innkalling og saksliste

Forslag til vedtak:

Instituttstyret godkjenner innkalling og saksliste

Sak 2015/11 - Godkjenning av referat fra styremøte 2015/1

Forslag til vedtak:

Instituttstyret godkjenner referatet

Sak 2015/12 - Økonomi: Tertialrapport - første tertial 2015

Papirene til denne saken vil bli ettersendt ettersom tertialrapporten ferdigstilles først 19 mai (deadline til fakultetet).

Forslag til vedtak:

Instituttstyret tar det framlagte regnskapet for første tertial til orientering

Sak 2015/13 Innstilling professorat i manteldynamikk

Vedlagt alle sakspapirer i forbindelse med innstilling til professorat i manteldynamikk.

- Innstilling fra intevjukomiteén
- Innstilling fra vitenskapelig komité
- CV - innstilt kandidat
- Future plans - innstilt kandidat
- Publikasjoner - innstilt kandidat
- Søknadsbrev - innstilt kandidat

Forslag til vedtak:

Instituttstyret godkjenner den foreslått rangeringen i innstillingen

Sak 2015/14 Forslag til utlysning og betenkning for en stilling som førsteamanuensis i lavtemperatur geokjemi

Vi foreslår at instituttet går til utlysning av en stilling i lavtemperatur geokjemi. Stillingen skal gå inn i seksjon for geologi og geofysikk (GogG).

Bakgrunn

Geokjemi er en svært viktig del av geologifaget og ved vårt institutt har dette fagfeltet stått i en særstilling, takket være internasjonalt ledende forskere innen geokjemi ved instituttet gjennom flere «generasjoner». Fagfeltet har en sentral rolle i svært mange av instituttets fagfelt, der noen peker seg spesielt ut:

- **dynamisk mineralogisk utvikling i lavtemperatursystemer** og problemstillinger knyttet til
- **oppløsning og utfelling av mineraler i sedimentære bergarter (diagenese)**. Dette er sentrale prosesser for sedimenters omvandling ved for eksempel innsynkning av bassenger. Fagfeltet er også viktig inn mot forskning på alle fluide prosesser i grunnen som for eksempel i forbindelse med ressurser, forurensinger, grunnvann etc.
- **miljøgeologi**, der den geokjemiske delen har fokusert på transport av sporstoffer gjennom mettet sone. Miljøgeologi er ellers et relativt bredt fag som i tillegg til å omhandle geokjemi også inkluderer elementer fra naturfarer, paleontologi (forurensing av fjorder) og hydrologi. Av forskjellige grunner er det fagmiljøet som tidligere var samlet under seksjonen miljøgeologi nå fordelt på forskjellige seksjoner slik at det i dag på «miljøgeologi» kun er igjen én professor, én seniorforsker (prosjektfinansiert) og én 3-årig Postdoc (avtroppende).
- **Undervisning:** Instituttets bachelor- og masterprogram har også en rekke kurs der lavtemperatur geokjemi undervises og der vi i dag ikke har tilstrekkelig kapasitet eller mangler kompetanse. Uten en nytilsetting vil vi måtte legge kraftig om på vår undervisningsprofil.

Om seksjon for geologi og geofysikk

GogG-seksjonen består i dag (2015) av 17 professorer og førsteamanuenser, samt 2 forskere, av en vitenskapelig stab på totalt ca. 40 personer for hele instituttet. De geokjemiske laboratoriene ved instituttet er også organisert under denne seksjonen. Det er i dag åtte teknikere som jobber her og laboratoriene ledes av professor Håkon Austerheim (fra PGP-geo). Totalt er det ca 70 personer som er knyttet til seksjonen inkl PHD og Postdoktorer. Dette er mer enn en tredel av instituttets ansatte. I løpet av de neste 5 årene (fram til og med 2020) vil det være 6 avganger av professorer ved instituttet (gitt aldersgrense på 70 år). Tre av disse vil være innen geologi, hvorav to på GogG.

GogG er nært knyttet til de andre seksjonene ved instituttet. PGP-geo som var et senter for fremragende forskning (SFF 2003-2013), og SFF CEED (2014-2013) springer på sett og vis ut fra GogG. Personell fra GoG har blitt flyttet fra seksjonen til sentrene for å bemanne opp forskergrupper. Disse sentrene tilbyr flotte muligheter for avansert forskning og profilering, med en solid kapitalbase, som også tiltrekker seg interesse og finansiering som delvis konkurrerer med GogG.

Strategisk begrunnelse for stillingen

Rekruttering av en person som kan dekke fagfeltet lavtemperaturgeokjemi er viktig i lys av GogG strategiske plan for årene fremover.

Hovedmålet med stillingen er å videreutvikle en dynamisk forskergruppe med fokus på sedimentære bassenger og å styrke basseng-gruppas muligheter framover.

Fra et termodynamisk ståsted har stillingen en fundamental posisjon i gruppa og binder sammen mange disipliner, fra fluid dynamikk i sedimentære bergarter og forkastninger til geokjemiske reaksjoner. Stillingen er sentral i basseng-gruppa som har stor faglig bredde og en meget høy aktivitet, blant annet med stor ekstern finansiering. Stillingen er således strategisk forankret i en stor ekstern prosjektaktivitet, og vil være med på å ivareta pågående aktiviteter.

En annet viktig aspekt ved å ha lavtemperatur geokjemisk kompetanse ved instituttet er ivaretagelse av miljøgeologi med vekt på kjemiske prosesser. Med Per Aagaards avgang mistet vi denne kompetansen (hos fast vitenskapelig ansatte i full stilling) og det er et stort ønske at også denne delen skal dekkes. Vi ser at det kan være vanskelig å kombinere to såpass forskjellige kompetansefelt i én og samme stilling, men i utlysningen skriver vi likevel "application towards (.....) and environmental geochemistry is an advantage". Ønsket er at stillingen om mulig skal dekke begge fagfeltene, men basseng-gruppas behov vil ha førsteprioritet ved vurdering av aktuelle søkerkandidater.

Hvordan denne stillingen skiller seg fra andre stillinger ved instituttet

Stillingen krever en person med fundamentale kunnskaper innen lavtemperaturgeokjemi med sterk bakgrunn i vandig geokjemi, solid kompetanse innen termodynamikk og kinetikk av væske-mineral-bergart interaksjoner som også behersker avansert geokjemisk modellering relatert til termodynamikk og væsketransport.

Forholdet mellom stillingene i lavtemperatur geokjemi ved GoG-gruppa og stillingen som nå vil bli utlyst ved PGP-geo innen eksperimentelle og numeriske studier av geokjemiske og geofysiske prosesser som involverer kobling mellom fluid-mineralreaksjoner og transport- og deformasjonsprosesser i jordskorpen er:

- **Likhet:** For begge stillingene er fluid-rock interactions viktig og dette inkluderer i begge tilfeller kinetikken av vekst og utfellingsprosesser, og transport i fluid fase.
- **Forskjell:** PGP-geo stillingen er mer fokusert mot vekselvirkningen mellom fluid-rock reaksjoner og mekaniske/fysiske prosesser - dvs en mer geofysisk profil med vekt på eksperimentell og modelleringsmessig kompetanse. GogG stillingen er mer fokusert mot anvendelser i retning petroleumsgnologi (og miljø) og mer mot kjemiske metoder, kjemisk analyse teknologi etc.

Det er en styrke for IG at det er en viss overlapp mellom disse stillingene. Dette vil øke muligheten og sannsynligheten for mer samarbeid mellom GogG og PGP-geo. Det vil også være en styrke for undervisningen i basale aspekter av geokjemi/fluid-rock vekselvirkninger som svært mange andre grener av geofaget vil bygge på senere i studiet. Om den som velges til geokjemi-stillingen også har erfaring med bio-geo vekselvirkning vil vi potensielt få et geokjemi miljø med stor bredde ved IG.

Andre momenter

- Vi ønsker å lyse ut stillingen som førsteamanuensis for å tiltrekke oss unge lovende kandidater.
- Vi vil nedsette en letekomite som kan anmode aktuelle kvinnelige kandidater om å søke.

Forslag til vedtak:

Instituttstyret vedtar å utlyse en stilling som førsteamanuensis i lavtemperatur geokjemi med den foreslåtte betenkningen. Det skal også nedsettes en letekomité for å få flere kvinnelige søkere til stillingen.

Forslag til betenkning:**Associate Professor in low-temperature geochemistry.**

The Department of Geosciences, University of Oslo (UiO) has a strong standing in broad fields of Earth Sciences; from the deep processes in the mantle and lithosphere, the surface processes in the upper lithosphere, the hydrosphere, atmosphere and biosphere - and the interaction between them. For more information on the Department and the announced position, see www.mn.uio.no/geo.

The Department has a faculty of 40 professors and associate professors, with 180 employees including PhD fellows, working within Geology and Geophysics, Meteorology and Oceanography, Geography and Hydrology, and in two centres; Centre for Earth's development and dynamics (CEED, Center of Excellence) and the Physics of Geological Processes (PGP-Geo). The low-temperature geochemistry position is assigned to the Geology and Geophysics Section that holds 17 professors and associate professors, 5 adjunct professors and approximately 20 PhD fellows and Post Doctorates. The section has a considerable project portfolio financed by the Norwegian Research Council, the European Union and the petroleum industry and has extensive cooperation with national and international research institutions. The group also hosts the SUCCESS Centre for Environment-Friendly Energy Research.

Job description

The Department of Geosciences seeks a highly motivated geochemist that can enrich and strengthen the Department's ambitions in the field of low-temperature geochemistry. The position has a particular focus on aqueous geochemistry, the thermodynamics and kinetics of fluid-rock and fluid-mineral interactions, mineral-fluid interface geochemistry, and reactive transport. Experience from research focused on nucleation and growth of authigenic minerals altering rock properties is an asset. Further, application towards petroleum systems, CO₂ storage and/or environmental geochemistry is an advantage. The holder of the position is expected to contribute as a dynamic member in the universities interdisciplinary research teams, by initiating and developing research projects. Teaching obligations include supervision of students and younger researchers within the field of geochemistry, combined with teaching and exam-related work at all levels of the Department's study programs. All staff has administrative duties according to current regulations at the Department.

Qualifications and characteristics

- The applicant should hold a PhD or similar education.
- The applicant should have a strong background in aqueous geochemistry, with a solid competence within the thermodynamics and kinetics of fluid-mineral/rock interactions.
- Applicants should have a solid track record of publications in high-level international journals and have an international orientated research profile
- Teaching language is Norwegian and English. Applicants who are not competent in Norwegian must acquire such competence within two years subsequent to their appointment to be able to participate actively in all functions the position entails.
- The person appointed must have required basic pedagogical competence. Applicants without such competence at the time of their employment must acquire this within the first two years of appointment.

Sak 2015/15 Untatt offentlighet

Sak 2015/16 - Orienteringssaker

a) InterAct – fakultetets revisjon av bachelor- og masterutdanningen

12. mai 2015, Karianne S. Lilleøren

I vår har det vært to interne møter i komiteen for InterAct-prosessen ved Inst. for geofag, det første 21. april 2015 og det andre i dag 12. mai 2015. De nye bachelorprogrammene har oppstart høsten 2017.

Komiteen består av:

- Annik Myhre (leder)
- Bernd Etzelmuller (GeoHyd)
- John Burkhart (GeoHyd)
- Ivar Midtkandal (GoG)
- *Leiv Gelius (GoG)
- *Hans Arne Nakrem (Tøyen)
- Karen Mair (PGP-geo)
- Stephanie Werner (CEED)
- Mattias Lundmark (GoG/institutt)
- Kicki Krueger (MetOs)
- Guro Schjeldrup (studieadministrasjonen)
- **Karianne Lilleøren (GeoHyd)

* ikke aktive

** Karianne er ikke formelt medlem, men fungerer som møteleder og sekretær.

Her er vi nå:

1. Revisjon av læringsutbyttebeskrivelser (lub'er) for B.Sc.programmet:

Vi har etter føringer fra MN revidert læringsutbyttebeskrivelser våre. Foreløpig er dette ment som en form for felles egenforståelse av hvilken kompetanse vi vil at B.Sc. kandidatene våre skal ha etter endt grad.

2. Bachelorprogrammer (ett eller flere?):

Vi har per i dag ett eget bachelorprogram (Geofag: geologi, geofysikk, geografi) og er medeiere i FAM (Fysikk, astronomi og meteorologi). Vi har ikke hatt noen skikkelig diskusjon om vi ønsker å beholde denne strukturen eller utvide porteføljen. Ønsket om et mer realfagsintensivt bachelorprogram er et ønske fra f.eks. hydrologene. Vi undersøker nå muligheten for å inkludere noe hydrologi i FAM-programmet i stedet for å lage et nytt program.

Fom høsten 2018 kommer det til å være R2-krav¹ ved opptak til Inst. for geofag (full fordypning i matematikk fra videregående skole). Det betyr at vi uansett kommer til å kunne lage realfagsintensive bachelorprogram og behovet for evt. FAM-inkludering for noen av de eksisterende faggruppene kan bortfalle.

¹ Dersom KD aksepterer det, søknad er sendt fra UiO.

På den andre siden bør man undersøke om det er behov for et mindre realfagsintensivt program ved siden av det nye geofag-programmet. I utgangspunktet ser verken MN eller InterAct-komiteen ved Inst. for geofag behovet for et slikt tilleggsprogram, men vi vil likevel diskutere dette internt ved seksjonene til neste møte i midten av juni.

Dette må være klart innen oktober 2015 (men helst og ganske sikkert før sommeren).

3. Innhold i bachelorprogrammet

Til neste møte i InterAct-komiteen ved Inst. for geofag i midten av juni vil det lages forslag til struktur for hver av de to hovedretningene i bachelorprogrammet (GeoHyd og GoG). Dette forslaget skal inneholde felles emner for hele programmet (matematikk, fysikk, informatikk, etc.) og egne emner. Utgangspunktet er at vi ønsker å styrke den realfaglige delen av utdanningen.

Neste skritt vil så være å enes om et felles emnegrunnlag på tvers av programmet. En viktig diskusjon her vil være om vi skal flytte introemnene i geofag fra 1. til 2. år eller semester.

Innholdet i bachelorprogrammet skal være klart i løpet av oktober 2015.

4. Masterprogrammene skal revideres

Innen 1. juni ønsker fakultetet innspill på mulige forandringer i masterprogrammene. Vi kommer ikke til å klare å overholde denne fristen, og det er fakultetet orientert om.

Tidlig i juni vil det være møter på seksjonene på instituttet der dette spørsmålet taes opp. Per i dag har vi ett masterprogram, men mange retninger innenfor masterprogrammet. Et forslag som skal undersøkes er muligheten for et tverrfaglig, enten masterprogram eller masterfordypning innen Earth System Science.

I tillegg er det spesielt innenfor geologigruppene behov for en opprydning, noe Jens Jahren og Annik skal utrede. I denne forbindelse er det også svært viktig at hver seksjon gjennomgår alle tilbudte masterkurs og tar for seg muligheter for reduksjon av emneportefølje. Vi vet at det foregår dobbeltundervisning på masternivå, og det har vi ikke råd til. Eierskap til kurs må derfor oppheves.

Masterrevisjonen skal være endelig klar innen 1. april 2016.

5. Konklusjon

Jeg opplever oss som i gang med prosessen – noe sent, men jeg har nå god kommunikasjon med MN-fakultetet via STUT-møter og annet. De er oppdatert på hvordan vi ligger an og er svært behjelpelige med oppklaringer. De fire punktene over er det vi må forholde oss til på dette tidspunktet, senere kommer navnsetting og andre vanskelige avgjørelser. Vi kommer til å ha mye klart før sommerferien, og jeg er sikker på at vi både får tatt diskusjonene på en ordentlig måte og sørge for at de som bør bli hørt blir det, og at vi lager konkrete forslag til programmer og endringer i god tid før fristene kommer.

b) Ny ERC Advanced Grant til Bjørn Jamtveit (2015 – 2020)

Bjørn Jamtveit har fått en ny ERC Advanced Grant med tittel DIME.

Et hovedmål i prosjektet er å undersøke bergartene i litosfæren (jordskorpa og det øverste laget av mantelen) som blir omdannet ved tilførsel av væsker og gasser. Dette skjer når litosfæren er utsatt for mekaniske spenninger knyttet til platetektonikk.

Nyere forskning gjort av PGP-gruppa, med Jamtveit i spissen, viser at mange av bergartene i litosfæren ikke inneholder væsker og gasser, og dermed reagerer så sakte at bergartene ikke klarer å nå en likevektstilstand (lavest mulig energi) ved platetektonisk påvirkning. Ved tilførsel av gass og væske vil de reagere svært hurtig og det vil bli frigitt betydelige mengder energi i form av varme og ulike deformasjoner. Denne energien kan igjen påvirke de platetektoniske prosessene.

Vi gratulerer Bjørn!

c) Verdensledende miljøer

Universitetene i Norge har blitt utfordret til å etablere flere verdensledende miljøer.

Dette skjer gjennom direktebevilging til universitetene som da er øremerket oppbygging av slike.

KDs formål med satsingen:

«Formålet med satsingen er å styrke institusjonenes evne til å tiltrekke seg internasjonalt ledende forskere og bidra til finansiering av den faglige aktiviteten til forskerne som ansettes.»

I brev fra rektor og universitetsdirektøren til fakulteter og museer (23 mars 2015) har rektor sendt en bestilling hvor det blant annet står følgende:

«I sum gir dette UiO et økt handlingsrom på 31,2mill. kroner til utviklingen av verdensledende miljøer/rekruttering av internasjonale toppforskere i inneværende budsjettår (2015).

Våre vurderinger

- *Det er viktig at UiO snarest setter disse midlene – som allerede er bevilget – i omløp.*
- *Volumet i bevilgningen tilsier at UiO kan satse på inntil fire potensielle toppmiljøer/ønskede rekrutteringer av internasjonale toppforskere.*
- *På sikt vil det være naturlig å spisse en slik satsing ytterligere – f.eks. mot 1-2 miljøer.*
- *For å oppnå ønsket effekt bør midlene være flerårige.*
- *Det er ønskelig at disponeringen av midler bygger opp under en eller flere av våre store satsinger – dvs. livsvitenskap-, energi- og nordensatsingen.*
- *Et viktig første skritt i denne prosessen vil være å identifisere potensielle toppmiljøer/ønskede rekrutteringer av internasjonale toppforskere»*

Rektor har senere sagt at han ser for seg at det skal etableres 5 verdensledende miljøer med en årlig bevilgning på ca 6 mill kr over 10 (?) år (antall år er ikke helt klarlagt). Ønsket er at det skal rekrutteres en person som kan stå i spissen for å bygge opp et verdensledende forskningsmiljø ved UiO.

Instituttene fikk frist til 9 april med å komme opp med begrunnede forslag. Seksjonsledere på instituttet ble informert per mail for å komme med forslag. Det kom noen forslag, som etter instituttmøte 9 april ble redusert til 5 prosjektskisser. Ett av disse er institutt for geofag involvert i – biogeokjemi – som er et forslag som ligger mellom Kjemisk inst., Inst. for biovitenskap og Inst. for geofag. Instituttlederene for disse tre instituttene ble bedt om å lede prosessen videre i samarbeid med sentrale personer på instituttet.

MN gjordeklart sine fem forslag til dekanmøtet 14.04, men av forskjellige grunner ble saken utsatt til 28.4.

På instituttlederemøtet 7.5 hadde vi en ny runde med diskusjon av de fem forslagene, som etter dette ble redusert til 3 hvorav biogeokjemi er et av forslagene det skal jobbes videre med.

- 13. mai – vi fikk den endelige bestillingen fra rektor
- 18. mai - ekstraordinært instituttlederemøte for å diskutere hvordan vi best mulig kan bresentere våre forslag, samt gi dekanene mulighet til å lage en prioritert rekkefølge på tre forslagene
- 20. mai - MN endelig prioritering sendes rektoratet kl 12, med 6 siders skisse av konseptet
- 28. mai - Dekanmøtet diskuterer endelig prioritering til styret
- 10. juni - Styrefremlegg ferdig
- 26 juni – UiO styret beslutter

d) Ombygging, rehabilitering

Institutt for geofag har lokaler i flere bygg på Campus. Deler av instituttet har svært fine lokaler. Lokalene i Forskningsparken/CIENS og ZEB-bygget er pene og i god stand. Lokalene i Fysikkbygningen er også i relativt god stand. Mens lokalene i Geologibygningen er nedslitte og til dels uegnet og trenger oppgradering.

Institutt for geofag har derfor lenge håpet på oppgradering / ombygging av deler av Geologibygningen. Instituttet ble forespeilet at deler av administrasjonenes lokaler lokalene i 1. etasje i Geologibygningen skulle bygges om høsten 2014 og at Biblioteksarealene skulle bygges om i 2015. Av ressursmessige er det imidlertid blitt utsatt.

I møte med Unni Bingen fra fakultetsadministrasjonen har vi fått beskjed om at det løpet av 2015 vil være et forprosjekt for å se på behovene for oppgraderinger i Geologibygningen. Spesielt skal det vurderes mulighetene for å reddyke administrasjonsarealene i 1. etasje, bygge studentarealer i det gamle Biblioteket og å se på mulighetene for nytt undervisningsrom i «mellomrommet» som ligger mellom Aud. 1 og Aud. 2. Det er behov for å finne kostnadene for disse ombyggingene slik at de kan legges inn i Eiendomsavdelingens budsjetter for 2016 og 2017.

e) Rydding

Instituttet har mange lagerrom både i Geologibygningen og Kjemibygningen. For å få frigjort mere plass og gjøre våre lagerrom mer oversiktlige, har vi i løpet av vinteren ryddet i mange av dem. Det har vært ryddet og kastet gammelt utstyr, møbler, papirer,

tidsskrifter, bøker, eksamensbesvarelser og arkiver som har vært satt til lager gjennom mange år. En del er kjørt bort, noe har gått til NHM, Bergverksmuseet på Kongsberg, samt at tidligere ansatte hentet sine ting. I tillegg er det en del som har blitt værende. Ryddingen har blant annet ført til at det er frigjort plass i lageret i kjelleren på Kjemi, og CEED har fått tildelt et område der.

Ryddingen har også frigjort et kontor bak heisen i 1. etasje i Geologibygningen. «Mellomrommet» mellom Aud. 1 og Aud. 2 ryddes også og kontoret i hjørnet kan nå tas i bruk som kontor igjen. I tillegg pågår det rydding i flere andre rom på instituttet.

Ryddingen er ikke avsluttet, det er en vedvarende prosess som fra tid til annen får et ekstra fokus.

Forslag til vedtak:

<i>Instituttstyret tar den framlagte informasjonen til orientering</i>
--

Sak 2014/17 - Eventuelt
